

Олег БОНДАР

ВТРАЧЕНИЙ ШАНС

Пригоди, детектив

Київ
2020

**УДК 821.161
В81**

Бондар О.

В81 Втрачений шанс : пригоди, детектив. — Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. — 270 с.

ISBN 978-617-7910-60-1

Пошук скарбів, боротьба з конкурентами та любовний трикутник. У лиховісні 90-ті роки міліція знешкодила банду, яка тероризувала мешканців області вбивствами й грабунками. Міліція перестріляла злочинців у сільському будинку. Чомусь усі випустили з уваги, що не знайдено награвованого. Окрім керівника операції, заступника начальника УМВС. Той придбав будинок і протягом чверті століття марно намагається відшукати схований скарб.

Лікарі ставлять экс-полковнику невтішний діагноз: йому залишилося жити кілька місяців. Нерозгадана таємниця не дає спокою колишньому міліцейському начальнику, він звертається за допомогою до приватної детективної фірми «Есмеральда».

Події розгортаються у сільській місцевості, де надто неспокійно через акції протесту колишніх бійців АТО проти корумпованого сільського голови та спроби Нацгвардійців загасити спонтанний бунт. Окрім «Есмеральди» за скарбом полюють син закатованого бандитами подружжя та один із бандитів, якому раніше вдалося втекти від правоохоронців.

У романі в іронічній манері показуються сучасні реалії: корумпована місцева влада й поліція, безпринципність працівників спецслужби, безправність сільських мешканців.

УДК 821.161

ISBN 978-617-7910-60-1

© Бондар О., 2020

© Видавництво Ліра-К, 2020

Розділ перший

Іринка образилась і вже другий день зі мною не розмовляла. Спроби залагодити конфлікт ні до чого хорошого не привели, навпаки, лише нашкодили. Компроміс, якщо й був імовірний, знайти його не вдавалося. Вірніше, відшукати взагалі не випадало можливості, оскільки будь-які аргументи трошилися об міцно зведений мур баранячої упертості, котрий натиску здорового глузду не піддавався.

Як і будь-яка жінка, Ірина переконала себе у власній правоті й, дійшовши закономірного висновку, що всі чоловіки — падлюки, не бажала ні на крок поступатися сумнівному умовиводу.

Врешті-решт довелося змиритися й пустити все на самоплив. А отже — постійно вислуховувати показово гучний брязкіт посуду, надмірно різке хлопання дверима, гарчання пральної машинки і, що найнестерпніше, надривне завивання пилососу. Воно легко проникало крізь тендітну фанеру зачинених дверей, ледь не доводячи до божевілля.

Утім — так і задумувалося. Інакше, який сенс вмикати пилосос через кожні півгодини, коли й так усе вилизано до абсурдного блиску?

Причина конфлікту, як завше трапляється, яйця виїденого не варта. Однак, роздмухана її уявою, набула першочергової вагомості, здійнялася з легенького вітерцю до сили урагану. За тим винятком, що ураган швидко вгамовується, а тут ішло по висхідній, і яким катаклізмом могло обернутися навіть думати страшно.

Найприкріше, я не відчував своєї провини. Так склалися обставини. І хоч розумів гіркоту її образи від несправджених сподівань,

усе ж вважав себе безвинно постраждалим. Саме — безвинно, позаяк раніше сварки виникали не на зовсім рівному місці, і якусь частку відповідальності я таки відчував.

А зараз...

Хіба справедливо докоряти, що керівництво вирішило, начебто я можу почекати з відпускними? Не я один, зарплату затримують усім, без винятку.

Відповідно, накрылася омріяна подругою подорож до Карпат, на більше при моїх заробітках сподіватися годі, і, як наслідок, маю, що маю.

Від нервового напруження атмосфера в квартирі згустилася до відчутної, набула матеріальних ознак. Хотілося вити вовком і забігти бозна-куди. Хоча б на ту ж роботу, де коли й отримуєш прочухан, то принаймні знаєш, за що. Не завжди, звичайно, але при розвинутому пофігізмі не надто до серця береться.

Зухвало гучно грюкнули вхідні двері, нервово заскрипів ключ у замковій шпарині й нарешті все стихло. Проте оглушлива тиша не заспокоювала. Навпаки, налягла ще важче, як буває хмарної погоди, перед грозою. Вона немов волала: саме собою небо не очиститься, й аби знову засяяло сонце, потрібно звалити чи вилити тяжкість, що накопичилася, комусь на голову.

Неважко здогадатися, на чію...

Ми з Іринкою жили разом уже два роки. Офіційно стосунки не оформили й не поспішали за обопільною згодою. Якось Іринка висловилася, мовляв, одружимося, ти зразу дітей забажаєш, а так хоч трішки для себе поживемо.

Штамп у паспорті загалом мало що значить. Коли сім'я не тримається купи, його так само легко здихатися, як і здобути. Відсутність, відповідно, теж не перепона для нормального сімейного життя.

Щодо мене, свободи вона не добавляла і від класичних сімейних свар не берегла.

Хоч палкого кохання поміж нами ніколи не спостерігалось, ми звиклися одне з одним і міняти щось не поспішали. Іринка, можливо, й справедливо мислила, що має на мене всі права й спуску не давала. Раніше я намагався перечити й боротися за власну незалежність, та згодом змирився. Проти течії не поборсаєшся. Пристосувався до її невагомного характеру, силувався зайве не

дратувати й отримувати хоча б крихти задоволення від того, що колись назвали осередком суспільства.

Відсутність штампа в паспорті й відсутність дітей, власне, й додавали наснаги, оскільки в найтяжчі хвилини душевного дискомфорту втішали оманливою видимістю свободи та такою ж ілюзорною відсутністю зобов'язань. Подумки нашіптувала: я вільний чинити, як завгодно, я — самостійна людина й здатен припинити стосунки за власним бажанням, щойно воно лише з'явиться.

По суті, так і було. А ілюзорність, як не парадоксально, ґрунтувалася на цій самій істині. Видимість свободи стишувала рішучість, випускала зайвий пар і налаштовувала на подальшу терпимість.

Якщо я владний зробити це зараз, то й не варто поспішати. Що заважає відкласти вирішальний крок на завтра чи, може, на післязавтра, або й іще на трішки пізніше. Моє від мене нікуди не дінеться, а спалити мости ніколи не пізно. Краще потерпіти, поспостерігати за розвитком драми очима майже стороннього глядача й навіть дістати задоволення від перипетій сюжету, до пори до часу не втручаючись у нього і не поспішаючи ставити остаточну крапку.

Іринка легко розгадувала мої потаємні спонукання. У жінок, якщо їм навіть відмовляє розум, інтуїція надзвичайно розвинена. Коли тиск внутрішнього пару досягав критичної межі, їй завжди вдавалося знизити його до прийняттого, при цьому майже не поступаючись власними принципами. Я все одно залишався винним, вона — нещасною. І я, усупереч здоровому глузду, починав цьому вірити й щиро каюся у скоєному, сказаному чи ще в чомусь, у чому мене винуватили.

Зараз я винуватим не почувався, а якби й був таким, то нічого не виправити. Грошових накопичень — жодних, а кредитка лише лякала банківськими СМС-ками про необхідність сплачувати відсотки за борг.

Вчергове з'явилася провокаційна думка про «ну його на фіг», і чи не пора зав'язувати з мелодрамою, що й так затягнулася. Не рішуче, а спрокволу, ліниво й не переконливо. Коли вік перескакує на четвертий десяток, рішучість вгамовується, поступаючись місцем апатії, яку зазвичай заведено вважати здоровим глуздом.

Аби втямити, що здоровим глуздом і не пахне, варто лише трішки наступити на горло власній гордості чи, може, й гордині. Подумки звісно, хоча й собі в такому зізнаватися неприємно.

Ми самі ковалі власного щастя. У загальноприйнятій істині, яка радше сприймається як заїжджена банальність, таки є щось раціональне. Позаяк, варто відірвати сідниці від нагрітого місця, і життя понесеться бозна-куди. Можливо, й — шкереберть, але, не виключено, зміниться на краще.

Лотерея — одним словом. П'ятдесят на п'ятдесят.

У лотереї, як і в інші азартні ігри, мені зроду не щастило, тож задуматися було над чим.

Чи, може, це лише чергова відмовка, аби уникнути різких рухів і зайве не напружуватися? Плисти за течією комфортніше, можливо, й безпечніше, якщо уникати вирів, що раз по раз трапляються на шляху.

Як, скажімо, цей, що виник зараз і з якого, хочеш не хочеш, необхідно виборсуватися.

Шлунок наполегливо вимагав турботи про себе, довелося піти йому на поступку. Я радів, що Ірина десь подалася. Від її поганого настрою все наелектризувалося настільки, що кусень в горло не лізтиме.

У кухні сяяло чистотою, нещодавній нервовий брязкіт таки переріс у якісну величину. Однак у надмірній чистоті все настирливіше проглядався суттєвий мінус. Щойно вимиті каstrулі блищали порожнечою, і в холодильнику теж — шаром покоти.

Не те, щоб зовсім порожньо, але не малося нічого, щоб перехопити одразу й не морочитися приготуванням. Картопля в піддоні, трішки присохлої моркви й покрита темними плямами плісняви четвертинка капустияного качана. Побачив літрову банку зі шматком поживклого сала хтозна якої давнини. Якби навіть помирав з голоду, не наважився б його скуштувати. Лише від запаху ледь не знудило, і я поспішив прилаштувати кришку на місце.

Либонь Іринка побігла в магазин, утім, далеко не факт. Не виключено, відсутність їжі — своєрідна акція протесту. Тонкий натяк, що я без неї ніхто й нічого не вартий.

Не зовсім так, гроші, хоч і копійки, заробляв я, але жінки вміють перевернути з ніг на голову й змусити відчувати власну нікчемність навіть без приводу до цього. У них своя логіка, недоступна нікому, можливо, і їм також.

Я вже виходив із квартири, коли озвався мобільник.

«Невже одумалася?» — майнуло в голові, однак побачене на дисплеї перекреслило оптимістичні сподівання.

— Слухаю! — мовив не надто ввічливо, але я перебував у відпустці, до того ж не в кращому гуморі, тому вважав таке допустимим.

— Привіт, Андрію. Ти чим зараз займаєшся?

— Насолоджуюся відпочинком. Поїздка на Канари накрилася мідним тазом, тож перебиваюся місцевими краєвидами.

— Андрію, я тобі вчора пояснював, та й сам ти не маленький хлопчик, маєш усе розуміти.

Не знаю, що дужче розлютило: спокійний голос шефа, чи його безглузде припущення, що я маю щось розуміти. Яке в біса розуміння, коли все руйнується, і не тільки омріяне, а й реальне, повсякденне, до чого звикнувся і що досі вважав стабільним і незламним.

— Звісно, розумію. Якби хтось іще й мене зрозумів... — мовив, навіть не намагаючись приховати роздратування, чого раніше, розмовляючи із шефом, ніколи собі не дозволяв.

Врешті-решт будь-якому терпінню настає край, і мені тієї миті було до лампочки, що про мене подумає начальство і чим це може обернутися для подальшої кар'єри. Скоріш за все, доведеться з нею зовсім розпрощатися, але й це більше не лякало.

Осточортіло боятися.

— Андрію, не гарячкуй, — мої слова не пройняли шефа, тембр його голосу ні на йоту не змінився. — Є цікава пропозиція для тебе. Матимеш час, заскоч на хвилинку.

Зайнятися все одно було нічим, і я второваним шляхом, який котрий рік поспіль долав щоранку, крім вихідних і відпусток, попрямував до центру міста, де в напівпідвальному приміщенні старовинного будинку містився офіс фірми «Есмеральда».

* * *

Уже тиждень надворі шаленіла спека, дошкуляла зрання й навіть ніч не могла її вгамувати, проте в кабінеті шефа панувала приємна свіжість. Я ковтнув її немов солодкого нектару, спітніла сорочка враз охолола й відрадным компресом огорнула тіло, струмки на обличчі, втративши джерело, що їх підживлювало, уповільнили біг, а далі й узагалі звелися нанівець.

Сидіти б тут і нікуди не виходити...

Крамольна думка як з'явилася, так і щезла. По мені, краще плавитися від спеки, ніж бачити перед собою похмуре й вічно незадоволене обличчя Ігоря Володимировича.

— Скоріш зачиняй двері, — гримнув він, щойно я намалювався в кабінеті, — не бачиш, кондиціонер і так ледве справляється.

Я поспішно захлопнув важкі двері.

— Присядь, — Ігор Володимирович кивнув на одне з крісел біля журнального столика, які призначалися для клієнтів. Сам неспішно підвівся, відчинив шафу й дістав почату пляшку коньяку й дві чашечки з подарункового сервізу.

— Увімкни чайник! — наказав мені. — Вип'ємо кави й поговоримо...

Слово «поговоримо» пролунало з незвичною інтонацією. Раніше я неодноразово чув його від шефа і зазвичай воно не обіцяло нічого хорошого. Тим паче, шеф ніколи не приправляв його кавою, а про коньяк узагалі промовчу.

Зараз у сказаному відчувалося більше недомовленої інтриги, ніж попередження про можливий, та що там можливий, закономірний наганяй. Напевне, тому, що я у відпустці, себто абсолютно вільна людина. Незалежна ні від кого, і від нього теж.

Утім малоймовірно, оскільки шеф подібними умовностями не переймався. Поняття «свобода» для нього — чиста абстракція, яка жодним чином не стосувалася підлеглих. Вона дозволялася лише в межах, які визначав він сам. Звісно, тимчасові прикромці, на зразок вихідних чи відпусток, дещо обмежували можливості впливу, але Ігор Володимирович сповна відігрававсь потім, коли по волі чи по неволі, все поверталось на круги своя.

— Ну, як відпочивається? — ошелешив запитанням, позаяк це був мій перший день відпустки, а до початку робочого дня залишалося ще хвилин з двадцять. — Бачу, вже встиг заскучати, — не дочекавшись відповіді, продовжив Ігор Володимирович і плеснув на денця чашок по трішки коньяку.

Єдине, на що я спромігся від такого відвертого нахабства, лише кахикнути. Дар мови відібрало, фантазії не вистачало, аби вгадати, чого добивається шеф, і я ніяк не міг вибрати лінію поведінки, щоб необачним словом не занадто нашкодити власному майбутньому.

Ігор Володимирович, поміж тим, долив у чашки окропу й підсунув ближче до мене банку з розчинною кавою.

Я схопився за ложечку, мов за рятівне коло.

— Тут така справа, — витримавши паузу, поки я розмішував каву й додавав цукру, сказав шеф. — Наклюнулася зваблива орудка. Можливо, й не зовсім перспективна, а, либонь, щось цікавеньке й вийде. Поки що моя інтуїція мовчить, але й відмахнутися від неї чомусь не дозволяє...

Про інтуїцію шефа легенди ходили. Не знаю, наскільки їм вірити, але, якщо прийняти за чисту монету, вона жодного разу не підвела Ігоря Володимировича й лише завдяки їй фірма ще й досі існувала.

— Я ж у відпустці...

— Знаю, що у відпустці, — роздратовано відмахнувся від безглуздої, з його точки зору, репліки Ігор Володимирович. — І не лише ти у відпустці. Час такий, що більшість людей перебуває у відпустці. Тому й покликав тебе, порадитися... «Порадитися» з його вуст сприймалося, як своєрідна гра в демократію, бо до компліменту не дотягувало. Я пригасив скептичну посмішку, що ледь не вирвалася назовні, й аби сховати інше, що могло неконтрольовано намалюватися на обличчі, поспішив сховатися за чашкою. Поспішно ковтнув гарячого напою, обпікся, закашлявся. Шеф терпляче перечекав, доки я дійду норми, й продовжив. — Звісно, я не можу тобі наказати... — знову ж таки гра в демократію, бо якщо відкинути слова й прислухатися лише до інтонації, то вчувалося незаперечне й категоричне: «Нікуди ти не дінешся, плював я на твої заперечення, виконуватимеш усе, що я тобі скажу». — Але склалося таким чином, що нікого, окрім тебе, я долучити зараз до цієї справи не можу...

Відверто наплювацьке ставлення до мого законного права на відпочинок болючою образою шкрябнуло по душі. Хотілося звестися на ноги, бо в м'якому кріслі не надто зручно говорити на підвищених тонах, і у повен голос заявити, що мені начхати на ситуацію, що склалася. Що мені взагалі на все начхати: на фірму, на, можливо, втрачену вигоду і на шефа в тому числі. Тим паче, що фірма, в особі того ж таки шефа, ставилася до мене вкрай зневажливо, заборгувала кровно зароблені гроші, чим фактично унеможливила нормальний відпочинок. А це призвело до розладу

нехай і не зовсім сімейного, та все ж особистого життя, що в моїй категорії цінностей значно переважало над усім іншим.

Голос ізсередини наполегливо нашіптував піддатися емоціям, виплеснути обурення, а потім що буде, те й буде, хоч трава не росте. Однаково падати далі начебто вже й нікуди.

І я ледь йому не піддався. Навіть відсунув чашечку з недопитою кавою, аби не розплескати під час вибуху, що майже назрів. Вхопився руками за бильця, щоб різко підвестися, коли інший внутрішній голос, напевне, той, що ближче до здорового глузду, скреснув у пам'яті вранішню картинку.

Явно відчув брязкіт посуду на кухні, а нервова атмосфера, що панувала в квартирі, якимось чином зуміла перенестися в кабінет шефа, огорнула мене й стиснула з неймовірною силою, що навіть дихати стало важко.

А це ж був лише перший день відпустки...

Якщо так триватиме й далі, чи довго я зможу витримувати моральний тиск? І чи не краще згодитися на пропозицію шефа й хоча б чимось зайнятися, аніж постійно вислуховувати Іринині прокльони й відчувати на собі її роздратування?

Можливо, сама доля втрутилася, аби відгородити мене хоча б на якийсь час від нервового й украй неприємного, що очікувало від бездарного перебування в чотирьох стінах. Пальці, що вчепилися в бильця, розслабилися, я передумав вставати, мені перехотілося щось доводити й заперечувати. Немає сенсу боротися за власні права лише для того, аби їх цинічно потоптали в іншому місці.

— Я розумію, що ти вже налаштувався на відпочинок, але ж він однак не може бути повноцінним. Перенесемо відпустку на пару тижнів, а там, гляди, клієнт роздобриться, кине якусь копійку, отримаєш відпускні, як нормальна людина... — проявив нечувану людяність і навіть щедрість, щоправда, лише в обіцянках, шеф і заперечити йому було нічого.

Утім...

Гріх не скористатися ситуацією, коли я потрібен Ігорю Володимировичу значно більше, ніж він мені.

— Якби хоча б аван якийсь. Ірина зовсім мозок виїла, налаштувалася на Карпати, а тут такий облом з відпускними...

Ігор Володимирович надовго задумався, його пальці при цьому не переставали вистукувати густий дріб по поверхні полірованого журнального столика.

Нарешті він підвівся, взяв зі столу мобільник, набрав номер.

— Оленко? — я зрозумів, що він телефонує в бухгалтерію, і серце завмерло в передчутті приємного й несподіваного. Я ж, чесно кажучи, ні на що не розраховував. Сказав просто так, на удачу, на яку, знаючи характер шефа, не покладався. — Оленко, що там у нас із готівкою? Треба нашому горе-відпускникові якусь копійчину виділити, бо, каже, сімейне життя розвалюється. Ага, подивися, скільки можна, він десь через півгодини заскочить.

Я слухав і не вірив своїм вухам. І очам теж. Шеф зазвичай важко розлучався з грошима. Навіть виплату зарплати працівникам він сприймав, як важку моральну травму, й відтягував неприємну для нього мить наскільки взагалі можливо. А тут — навіть пробував жартувати.

Щось надто велике скопитилося в лісі. Або ж я, сам того не очікуючи, став раптом незамінним, і моя незамінність суттєво переважила болючу необхідність розлучитися з якоюсь кількістю грошових знаків.

— Бачиш, усе владналося... — шеф посміхався, що мене зовсім спантеличило.

Вчора розмова проходила в іншій тональності й, відповідно, з протилежним результатом.

— Що мені потрібно робити? — запитав, підтверджуючи таким чином власну готовність пожертвувати заслуженим відпочинком задля блага фірми.

Шеф задоволено потер долоні, з його обличчя не сходила посмішка, від чого одразу закралася думка, чи не прогадав я? Скоріш за все, так, але міняти щось надто пізно, та й що можна поміняти, не маючи на руках жодного козиря. А в цьому випадку — ніякої інформації.

— Слухай сюди, — мовив Ігор Володимирович, знову вмовившись у кріслі й знову капнувши коньяку в чашку, якої я майже не торкався. — Вчора зателефонував мені один чоловік і повідав дивовижну історію...

Про те, що історія, яка зацікавила шефа, була дивовижною, годі й сумніватися. Сама суть існування фірми «Есмеральда» полягала в тому, аби розплутувати дивовижні історії.